

usharak nën flamurin italian. Për dëshmorin e dytë pas Mujo Ulqinakut, Shqipëria akoma nuk ka një varr

Duçen në Romë

fashiste në dhomën e tij

Shahin Toçi (i dyti djathtas) me disa studentë shqiptarë në Akademinë e Romës

autoritet italiane dhanë urdhrë për shpërndarjen e kuadrateve të ushtarakëve, të cilët u futën nëpër kazemat e tyre. Që nga ai moment Shahini u fut në "rreth" nga shërbimet sekrete dhe nga agjentët e SIM-it.

26 maj,

propagandë, për të lënë të kuptohej që aty në atë shesh bashkë me studentët ushtarakë shqiptarë janë dhe gjithë ata të tjerë shqiptarë nga vende të ndryshme të Evropës, të cilët përbënin ajkën e inteligjencës së re shqiptare. Kështu betimi i tyre, ishte ndryshe nga aprovimi më i mirë i trupave italiane në Shqipëri. Pasi gjenerali italian dha komandën e përgjithshme për t'u afruar pranë tribunës, ku qëndronte flamuri italian dhe përsëritjen e formulës së betimit, Shahin Toçi doli nga rreshti dhe iu afrua afër tribunës. Ai iu drejtua gjeneralit: "Unë këtu në Itali kam ardhur për të studiuar dhe jo për të bërë betimin përpara flamurit tuaj". Pas kësaj autoritetet italiane dhanë urdhrë për shpërndarjen e kuadrateve të ushtarakëve studentë shqiptarë, ku për ta do të gjendeshin "metoda të tjera bindjeje".

Vrasja misterioze në dhomën e tij

Duke e parë Shahin Toçin si një nga pengesat serioze dhe organizatorin kryesor, i cili manipulonte gjithë studentët e tjerë shqiptarë për të refuzuar betimin, shërbimet sekrete dhe agjentët e SIM-it organizuan eliminimin fizik të tij të nesërmen

Diploma e lëshuar në Itali e cila konfirmon mbarimin e kursit nga Shahin Toçi

Sipas dëshmime të ish-shokëve të Shahinit, që asokohe studionin bashkë me të në Romë, lajmin për vrasjen e tij e dhanë disa agjencitë lajmesh të radiove të Londrës, Parisit e Varshavës, të cilat theksuan se atë e kishin vrarë policia sekrete italiane dhe ajo ishte një vrasje politike. Pas kësaj ngjarjeje, një pjesë e madhe e studentëve ushtarakë shqiptarë u grupuan dhe protestuan duke kërkuar që të dilte e vërteta në shesh, dhe trupi i Shahinit t'u jepej atyre për të bërë urremtorinë e "vrasit". Kështu kërkimet për Shahin Toçin nuk u mbaruan parasysh nga Komanda e Akademisë dhe trupi i tij nuk iu dha atyre, por u varros në mënyrë të fshehtë pa dijeninë e asnjë prej shokëve të tij. Pas protestave të shumta njëri prej shokëve më besnik të Shahinit, Mark Arapi nga Mirdita (student ushtarak) pagoi një nga shërbimet e konviktit (me tri franga ari) që të interesohet dhe të tregonte se çfarë dinte nga ajo

personale të Shahinit si i brat, veshjet e pajisjet vetjake që ai kishte përdorur në konviktit - gjithsej tërë valise - duke ia dorëzuar ato me dokument të rregullt babait të tij Osmanit, që kishte dalë për t'i pritur. Njëri nga këta oficerët që ishte me origjinë nga Kalabria (i cili kishte dijeni për vrasjen) i thotë në veçanti babait të tij Osmanit: "E di që ke dhembje, por të jesh krenar se djali yt nuk u perkul, por dha jetën në qerdhën e fashizmit". Pas këtyre fjalëve drejt Osmanit i shprehë: "Lëli i parajfti nga vart me shokë plotesonte dhe t'i dërgonte në Romë sipas adresës ku qeveria italiane do t'i lidhte atij pensionin. Babai i Shahinit iu drejtua majorit italian: "Më vjen keq, por unë kurrësi nuk dua që të ha gjakun e djalit tim". Oficerët ngjelen të habitur nga refuzimi i Osmanit dhe e shikuan me habi. "E vetmja gjë që dua unë nga autoritetet italiane dhe prej jush, është që

sijellen e eshtrave të djalit të tyre nga Italia. Ndonese Shahini ishte i dyti (pas Mujo Ulqinakut), që regjimi komunist e njohu për dëshmor (vëllai tjetër i tij ishte partizan) nuk bëri asgjë më shumë, e nuk mori asnjë iniciativë të tillë, ndonese italianët i morën eshtrat e ushtarëve të tyre të vrarë në Shqipëri gjatë luftës. Pas 1990 familja Toçi përsëriti kërkesat qeverisë shqiptare dyra herë, por nuk u arrit asgjë. Më 1993, miri nga saput e Shahin Toçi (po me emrin Shahin Toçi) në mënyrë provante shkoi në Itali dhe pas disa muajsh kërkesave të gjurmës e eshtrave të shahit të tij të vrarë para plot 54 vjetësh. Ato ndodheshin në varrezat e Veronaa, kampi i përgjithshëm Nr.1 reparti Mysliman, varri Nr.16. Konfirmimi i varrit u bë nga drejtuesi i regjimit të lartë të varrezave Piacido Kappodiferri. Pas një pune të madhe të konsullit shqiptar të asaj kohe (Jozef Zamputi), i cili u lidh me Drejtorinë Nderkombëtare të Varrezave italiane,